

Datatilsynets varsler vedtak overfor NAV etter personvernforordningen (GDPR)

Datilsynet har vært i skriftlig dialog med Arbeids- og velferdsetaten siden oktober 2018 relatert til NAVs overholdelse av personvernet til egne ansatte i etatens fagsystemer. Ansattes og øvrige brukeres rett til innsyn i hvem som har hatt aktiv tilgang til den enkeltes personopplysninger har også vært tema. 7. juni 2019 varslet Datatilsynet om pålegg og overtredelsesgebyr. Varselet ble besvart av Arbeids- og velferdsdirektoratet 13. september 2019. Arbeidsgiver tok opp saken med de tillitsvalgte i ekstraordinært møte i sentralt medbestemmelsesapparat (MBA) 10. oktober 2019. I møtet beklaget arbeidsgiver at de sentrale tillitsvalgte og vernetjenesten ikke ble informert om saken før etter ett år. Arbeidsgiver har gitt en oppdatering på fremdriften i saken i hvert MBA-møte fra 29. oktober.

Logginnsyn og oppslag uten tjenstlig behov («snoking»). Det har vært et anstrengt forhold mellom NTL NAV og arbeidsgiver knyttet til saker om personvern for ansatte i NAV. Vi har opplevd en systematisk uvilje mot å gi ansatte innsyn i hvem som har hatt befating med deres personopplysninger i NAVs fagsystemer. I forbindelse med den såkalte «snoke-saken» i Aust-Agder rundt årsskiftet 2017-2018 ble syv ledere tatt for mellom ett og 500 oppslag på egne ansatte, uten at vi opplever at NAV som arbeidsgiver håndterte dette på den måten vi mener ville være riktig. De seks lederne som fortsatt jobbet i NAV ble verken oppsagt eller avskjediget, samtidig som vi opplever at arbeidsgiver reagerer svært strengt hvis «menigmann» i NAV gjør oppslag uten tjenstlig grunn.

I sommer fikk et av våre medlemmer bot på 5000 kroner for ett oppslag i personkortet. Det er dokumentert at oppslaget ikke innebar tilgang til helseopplysninger. I saken uttaler tingretten: *«I vår sak dreier det seg om ett enkeltstående oppslag på samme dato i en det såkalte «personkortet» i informasjonssystemet hos NAV. Personkortet gir opplysninger om personnummer, sivil status, barn under 18 år, adresse, samt utbetalinger fra NAV og kontoopplysninger».* Og *«Samtidig skal det understrekes at bøtereaksjonen i vårt tilfelle må være markert og følbar for lovbrøyteren, selv om det kun dreier seg om ett enkeltstående søk.»* Som dommen viser er det nulltoleranse for oppslag i NAVs fagsystemer, utover det som kan knyttes til de konkrete arbeidsoppgavene den enkelte har i sitt daglige arbeid i NAV.

Det er også verdt å merke seg bestemmelsene i forvaltningsloven § 6, som omhandler habilitetskravene i offentlig forvaltning. Det fremgår her at man etter loven er inhabil til enhver type saksbehandling overfor familiemedlemmer som definert i forvaltningsloven § 6 første ledd. I tillegg er man etter forvaltningsloven § 6 annet ledd inhabil dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til den ansattes upartiskhet. Vi vil derfor minne dere alle om at ethvert oppslag på seg selv, medlemmer av familien eller andre hvor det kan reises tvil om habilitet **ikke må foretas**. Dersom ansatte ikke etterlever dette, helt uavhengig av uvitenhet eller gode intensjoner, reagerer arbeidsgiver erfaringsmessig med å avslutte ansettelsesforholdet. I grove tilfeller risikere man også å bli politianmeldt.

NAV har, etter vårt syn helt riktig, vurdert konsekvensene av å gi fullt logginnsyn til brukere som ber om innsyn i NAVs logger. Denne vurderingen tar utgangspunkt i en interesseavveining mellom NAVs ansvar i henhold til arbeidsmiljøloven og brukers rettigheter i henhold til personopplysningsloven. Å gi ut opplysninger om hvem som har hatt tilgang til brukeropplysninger er også personopplysninger om NAVs ansatte. En brukers rett til innsyn i NAVs logger går foran den enkelte ansattes krav om vern knyttet til den utførte arbeidsoppgaven. NAV har utarbeidet en risikoanalyse rundt hvem som bør

nektes innsyn i hvilke enkeltansatte som har vært inne i fagsystemene. De følgende vil ikke få fullt innsyn i NAVs logger, av hensyn til sikkerheten til NAVs ansatte:

- NAV-bruker med registrerte sikkerhetstiltak (restriksjoner rundt kontakt med NAV)
- partner til NAV-bruker som er registrert med kode 6 og 7 (adresesperre)
- brukere som har vært politianmeldt av NAV Kontroll eller der NAV Kontroll har tilbakekrevd ytelse eller tjenester

I sitt svar til Datatilsynet erkjenner NAV at egne ansatte etter en risikovurdering ikke er en sikkerhetsrisiko overfor sine kolleger og at ansatte derfor skal ha fullt logginnsyn på hvem som har gjort oppslag i etatens fagsystemer.

Skjerming av egne ansatte og egen familie - tilgangsstyring. En annen problemstilling Datatilsynet har tatt opp er skjerming av ansatte og familiemedlemmer i NAVs fagsystemer. NAV opplyser om at det allerede er igangsatt tiltak for å frata ledere tilganger til egne ansatte ved at 450 ledere mistet tilgangen til egne ansatte i april 2019. Dette arbeidet vil fortsette og [som nevnt i MiniGaiden nr. 15](#), legges det opp til å opprette egne spesialiserte virtuelle enheter som behandler alle NAV-ansatte (statlige og kommunale) og deres familie sine brukersaker. Skjerming av egne ansatte i kombinasjon med spesialiserte enheter vil etter NTL NAVs syn sikre personvernet til egne ansatte og deres familie.

Vi har også en forventning til at tilgangskontrollen til etatens fagsystemer innskjerpes. I de sakene vi har hatt til behandling i landsforeningen har vi flere ganger undret oss over at ledere som i sitt daglige arbeid ikke behandler brukersaker har hatt vide tilganger til NAVs fagsystemer. På bakgrunn av informasjonen arbeidsgiver har gitt i MBA har vi inntrykk av at de varslede vedtak om pålegg og overtredelsesgebyr har ført til at nødvendige tiltak for å imøtekomme henvendelsen fra Datatilsynet gis høy prioritet.

Helt til slutt vil vi på nytt påpeke at dere ikke i noen sammenheng må slå opp verken dere selv eller andre i fagsystemene uten tjenstlig behov. Uansett om det er for å sjekke en adresse eller noe annet som kan virke banalt. Det vil bli oppdaget og det kan få store konsekvenser for dere. Vi håper å unngå å måtte møte i retten med flere medlemmer på grunn av oppslag uten tjenstlige behov. **En enkel huskeregel er at dere bare slår opp hvis det er for å utføre jobben arbeidsgiver betaler dere for å gjøre.**

For NTL NAV

Elisabeth Steen

Torgeir Homme

Harald Langstad

